

Õpime juustu sööma

Selle nädala Targu Talita numbris tuleb juttu juustust. Juustu-meistrid ütlevad, et juustu sööma peab õppima. Mis võib olla tõsi, sest juustuvalik on kirju ja juust ei tähenda enam ammu vaid viilu saial, iga juust sinna ei kõlbagi.

Kui ma laps olin, ei maitse- nud mulle juust. Võisin seda süüa, ent see tundus mulle mõt- tetu. Eri juustusortidel oli või- matu maitse järgi vahet teha, need erinesid vaid aukude ole- masolu ja suuruse poolest.

Selgelt eristus teistest siis- ki Pikantse juustu nime kandev toode, sest seda oli karmilt kee- latud majja tuua. Haises liiga võikalt. Hiljem selgus, et vaata- mata kuu aega jalas peetud sok- kide lõhnale, maitstes see siis- ki mõnusal, vaat et pareminigi kui teised, eriti saia peale sulat- atuna.

Nüüd söön juustu meelsasti. Vahel tundub, et võiksin ainult sellest toitudagi. Usun, et asi pole minu leplikumaks muutun- nud maitstes, vaid paranenud ja mitmekesistunud juustuvalikus. Minu lemmikud on hallitusjuus- tud, kuid järgenevad kohe mit- med teised. Juust sobib nii iga- päevamenüüsse kui ka delika- tessilauale.

Ja on rõõm teada, et ka Ees- ti väikestest talumeiereidest on hakanud jõudma polettide- le juustud, mis ei jää oma mait- seomadustelt sugugi alla pika ajaloo juustu- maade too- dangule.

VIVIKA VESKI

LUGEJA KÜSIB

Rass peletab vesirootte

Kunagi olevat ühes Targu Talita numbris kirjeldatud taime, kelle- ga saavat peletada vesiroote. Oleme nende loomakestega püsti hädas. Pü- vilillest on ka kasu, aga ühest sibu- last jääb väheks. Olen 10 aastakäiku Targu Talitat läbi lapanud, aga pole tookord kirjeldatud taime kohta mi- dagi leidnud. Kas see taim on metsik või kultuurtaim, milline ta välja näeb ning kus armastab kasvada?

Vastab

KADRIN LINNA

Hüva nõu – “Vesirootide tõrjest” – saatis toimetusele Valdeko Arold ning ilmus see 19. sep- tembril 1996.

Soovitan vesirootide tõrjeks lihtsa- mat ning odavamalt abinõu kui seda on traatvõrk ümber kasvatatava kul- tuuri juurte, nagu on soovitanud Tar- gu Talita nr 36.

Tõrjeks sobib rassitaim. Rass on lii- girohke rohttaimede perekond karele- heliste sugukonnast. Eestis kasvab ka- heaastane harilik rass ehk voolmerohi ehk koerakeel (*Cynoglossum officina- le*). Rassi tunti varem ka tähtsa ravim- ja värvitaimena.

Rahvatarkuse järgi kasutati teda ka näriliste tõrjeks, näiteks pandi kimp kuivatatud rassi aita viljasalve, pärssi- des sel moel hiirte tegevust.

Taimekaitseks tuleb külvata (is- tutada) rassitaim köögiviljaaeda iga 4–5 m tagant, viljapuaeda aga iga

Rass.

viljapuu lähedale võra alla. Taime ak- tiivne mõjupiirkond on raadiusega 2–2,5 m.

Tulemus on igati rõõmustav – por- gandid ja muud juurviljad ning vil- japuude juured jäävad vesirootide- st puutumata.

Hariliku rassi heade omaduste kõr- val tuleb arvestada ka negatiivsetega. Tegu on mürgise taimega, ta võib lo- haka maaharimise korral muutuda umbrohuks. Seemned on nagu takja- nupud, mis haakuvad riietesse ja loo- makarvadesse.

TASUB TEADA

Harilik rass kasvab meil looduslikult paiguti, peamiselt rannikualadel. Kõige enam esineb teda teeserva- des, varemeis, elamute läheduses, liivastel kinkudel ja klibusel pinnasel.

Vastiku lõhnaga hallikal peh- mekarvasel 40–80 cm kõrgusel taimel on pikad juured. Vars on tugev, püstine. Lehed on lineaalt- süstjad, kuni 10cm ja rohkem laiad, pealt hõredalt, alt viltjalt karvased, teravad. Alumised lehed ahenenud rootsuks, mis tavaliselt on kuivanud

õitsemise ajal juunis–juulis. Õied on tihedais pööriseisais õisikuis. Rassi viljad – pähklikesed – on võrdlemisi suured, äärtel paksenenud, kaetud haakjate ogadega, millega kinnitub mööduja külge.

Taim on üleni mürgine, mida peab tema paljudamisel teadma.

Kasvuks eelistab taim päikese- paistelise kohta. Kevadel varakult avamaale külvatud seemneist kas- vavad taimed paljunevad edaspidi isekülvi.